

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De ornatu inferioris domus. ca. x.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

cellis: de qz altitudine nescim: nisi de sup: mo qd habuit in altitudine quinque cubitos De ornatu inferioris domus. Ca. 2

De muro in

ferioris mansionis intrinsec: vndiqz op: erat tabulis cedrinis

trabibus qo solarij affixa erat laquearia cedrina. Paulimentu qo domus tectum erat tabulis abiegnis, tabulata qo lateru et laquearia trabiu et paulimenta tabulis aureis operiebant cum clavis aureis: quoru singul erat l. sicloz nihilqz erat in illa inferiori parte templi qd auro non tegeret: ita vt vultus ingreditu faceret auri lumine resplendere. Porro in iunctura tabularum fecit anaglypha. id est celaturas vel tornaturas in iuncturis fabricatis ne locus iuncture deprehendi posset. In medio qo tabule erant imagines prominentes cherubin et palme. Hec quidem in tabulis cedrinis celata erant, qz auro tecta vt in ipsis tabulis aureis. Oraculu aut qd dicit scilicet oraculu habebat, et cubitos longitudinis, et xxx. latitudinis, et xxx. in altitudine. In littera tamen habet: et xxx. cubitos altitudinis, qd intelligendu est de pariete interposito inter

scilicet et oraculu. Sicut enim in tabernaculo columine interposite fuerunt quibus appedebat velum sic interpositus est in templo paries cedrinus: non ascendens in altum nisi per xxx. cubitos, et cubitos qui superant vsqz ad laquearia intactos relinquens: vt fumus aromatum ascendens de altari per aperturam superiorem libere intraret in oraculu. Erat aut totus paries tectus auro: hinc anaglypha: cherubin et palmas ad modum parietu. Huic parieti appensu erat velum de quatuor coloribus cui iuncta erant cherubin tate tenuitatis: vt parietis non phiberet aspectum. Qd totu parietem operies forte vsqz ad laquearia ascendebat: qd legit in euangelio scilicet fuisse a summo vsqz deorsu. De interiori schemate superioris mansionis non legit nisi qd dum consummare edificiu positus est lapis in angulo superiori, non sine gradu omnium ammiratioe. Cum enim edificantes et in fundamento et in muro cum locare nitentur non est inuentus locus eius: donec in angulo

superiori et postremus omnium puenitissime positus est finis qui p dixerat dauid. Lapidem quem reprobauerunt edificantes habet factus est. In summitate quoque muri per girum affixa erat aurea verna ad huius magnitudinem propter aues abigendas vt deloge aspicientibus quasi silua aurea videretur. Per girum quoque muri

erat labium exteri quoque dependebat gradus vire auree cum papinis aureis: adeo fabricatis vt sursum aspicientibus quasi ad instar aurum moueri sepe viderent. Porro iuxta terram: ostium lateris medij in pariete erat domus dextere. id est meridiana. aut per cochleam studinis ascendebat in medium cenaculum: et a medio in tertium: hoc est per ascensum tortuosum qui vulgo vitis dicitur: qui factus est ad similitudinem cochleae testudinis. Iosephus tamen describit ascensum factum per medium muri absconditum: facilem et securum in parte muri exterioris fenestratum sufficere. Ostium quoque ascensus dicit fuisse iuxta terram in angulis anterioribus vtriusque muri. Fecit autem in introitu templi postes de lignis oliuarum quadrangulos: et duo hostia de lignis abiegnis intrinsec: et vtriusque ostium duplex erat: et se invicem tenens aperiebatur. Et sculpsit in eis cherubin et palmas et celaturas valde eminentes: et operuit omnia laminis aureis opere quadro ad regulas. Foras iste tate venustas erant: quae etiam dauid prophetas de templi destructione: eas nominatum expressit dicens. Exciderunt ianuas eius in idipsum. Et vt iosephus ait. Non erat in eis lignum manus palmo. Qd forte notat in regum cum dicitur opere quadro ad regulam. Et erat altitudo earum xxx. cubitorum finis altitudinis inferioris cenaculi. Sed quod dicit iosephus altitudinem earum xxx.

Pampinus est folliculus sub quo fructus vitis a frigore vel ardo defenditur atque aduersus omnem iniuriam munit. id est coque alibi interclusus est: et solem ad maturitatem fructus admittat vrbam faciat. Et dicitur est pampinus eo quod de palmite pedeat. Est autem feminini generis et dicitur hec pampina. et facit genituum pluralem harum pampinarum.

Sensus est in parte meridiana qui dicitur dextrum latere ad differentiam aquilonaris lateris: quod erat sinistrum: erat ostium per quod ascensus erat ad cenaculum.

Regum tertii

cubitorum, videt falsum esse quia tanta erat latitudo templi, ergo ab oriente non erat murus? Sed in regum est determinatio ubi dicitur: Ostium duplex erat et se invicem tenens aperiebatur. Erat quippe latitudo muri decem cubitorum alitrinsecus: et apertura in qua erant fores similititer decem et ita in muro orientali alitrinsecus supererat quinque cubiti. In apertura vero erant quattuor fores: due extrinsecus et due intrinsecus: quarum unaqueque habebat latitudinem quinque cubitorum. Et erant sic artificiose compositae ut clausae quasi continuu parietem facerent intus et extra. Aperte sibi in medio spissitudinis muri obuiabatur: et totam eius latitudinem tenebant. Et sic artificiose sibi adhibebatur: ut quando clauderent exteriores: clauderent et simul interiores. Nulli enim in templo non remanebat qui clauderet eas intus. Cum aperiebantur exteriores: aperiebant etiam simul interiores. propterea dictum est: Ostium duplex erat et se invicem tenens aperiebatur. Porro in pariete oraculi fecit duo ostia de lignis oliuarum: et postes angulorum quinque ut in quinto angulo medio cardines affixi starent circa quos ostia la mouebantur et erant in ostio anaglyphis cherubin et palme. Quidam tamen dicunt postes angulorum quinque subaudivi cubitorum erant. In oraculo autem erat arca et propitiatorium et cherubin qui fecerat moyses in deserto.

Nota duplicem esse opinionem de ostiis illis. Dicit enim quidam in utraque parte introitus: qui erat decem cubitorum: ostium unum fuisse: quorum utrumque habebat sibi continuum ostium: ut videmus in fenestris quibusdam: et tamen ipsum quod annexum sibi erat quinque cubitorum: et ita ex utraque parte erant quasi valvae: quarum utraque decem cubitos habebat: ut eis apertis alitrinsecus cooperiret latitudinem: vel post spissitudinem muri. Et quasi continuus paries muri apparebat. Quando vero clauderentur: replicabant illa duo alitrinsecus annexa. Alia opinio est ut alitrinsecus in angulis ipsius muri fuerint duo ostia ita quod quilibet quattuor angulorum suum haberet ostium unum quodque hoc cubitum: et dum clauderentur duo exteriores: ante quadam clauderent interiores. Utrique istorum potest applicari littera Plinius tamen sequenti.

De duobus cherubin, Ca. XI.

Ecce autem salo

f mon duos cherubin de lignis oliuarum decem cubitorum altitudinis: stantes super pavementum in lateribus arce et habentes pedes obliquatos: quasi ad ambulandum elenatos operatos auro purissimo: habentes alas aureas: singulas quinque cubitorum: quarum due extendebantur super arcem: et obuiam sibi venientes iungebantur super eam: tegentes sanctuarium infra se positum. Alas autem duas extendebant alitrinsecus ad parietes: ita ut ala unius tangeret parietem et ala alterius parietem alterius. Porro extra parietem in septentrione posuit mensam ad aquilonem, et candelabrum ad austrum. Inter quod medium erat altare aureum quod fecerat moyses in deserto. Sed propter illud candelabrum posuit aliam candelabra aurea eiusdem schematis: sed maioris quantitatatis, videlicet hinc et inde. Similiter cum mensam fecerat moyses: posuit alias decem mensas eiusdem schematis: sed maioris quantitatatis, quoniam hinc et quinque inde. Inter hec autem posuit altare tymiamatis: et vestiuit illud cedro quod etiam dicitur altare oraculi. id est coram oraculo. Per hoc intelligitur fuisse aliud altare quod edificauit moyses. Illud enim erat de lignis seipsum circumtectum ex omni parte auro. Illud autem vestitum erat cedro. Proinde intelligitur hoc altare fuisse de lapidibus quos ferrus non tetigit, et erat operum per circuitum tabulis cedrinis. Sed et ille opte erant ex omni parte laminis aureis: cuius quantitate non meminimus legisse. Illud vero modicum altare quod fecerat moyses in deserto forte repositum erat in sanctuarium non ad usum quotidiano tymiamatis. sed ad aliquos usus singulares: quoniam semel in anno ingrediebatur sacerdos cum sanguine. Hoc autem inde potest perpendi: quia dicit apostolus: in sanctuarium fuisse aureum thuribulum: et hic erat ornatus templi in introitu.

De porticu

Ca. XII

De facie vero templi

templi erat porticus quod in euangelio dicitur vestibulum templi, habens columnas ereas in longitudine sui dispositas. In medio quarum erant due mirabiles ceteris posite ante fores templi, habentes in medio sui spatium decem cubitorum secundum latitudinem.